

Muistio 4/2012

Pohjois-Karjalan järjestöasiain neuvottelukunnan (JANE) kokouksesta

Aika **Torstaina 16.8.2012 klo 13.00-15.00**
Paikka **Hopealahti**

Läsnä:

Juha Hämäläinen pj (x)
Timo Puustinen vpj
Risto Poutiainen
Irma Ahokas-Kukkonen (x)

Varsinainen jäsen:

Tuomo Eronen (x)
Marjatta Heikkilä (x)
Jari Hurskainen
Sirpa Hyttinen (x)
Kristiina Hämäläinen
Tuija Hänninen (x)
Markku Kejonen
Vesa Korpelainen (x)
Mervi Kuiri
Ulla Lehmusoksa
Alain Minquet
Elina Pajula (x)
Katriina Päivinen
Timo Reko (x)
Markku Sivonen (x)
Lea Vallius (x)

Asiantuntijajäsenet:

Pauli Vaittinen (x)
Mari Suhonen

Varajäsen:

Ilpo Jorasmaa (x)
Terttu Pakarinen
Arja Makkonen
Päivi Hokkanen
Anna Mustonen
Anna-Marja Jokiniemi
Timo Hartikainen
Mirja Huuskonen (x)

Markku Pyykkönen
Ville Elonheimo (x)
Pirjo Myyry
Leena Reinikainen (x)
Kirsti Kuittinen
Ossi Haatainen
Kyösti Jaatinen

Kristiina Martikainen

1. Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen

- JANEn puheenjohtaja Juha Hämäläinen, Pohjois-Karjalan maakuntahallitus

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Hyväksyttiin

3. Henkinen hyvinvointi järjestöjen haasteena ja työssä

Kotikartanoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Marjatta Heikkilä** kertoi järjestötyöstä ja järjestöyhteistyöstä henkisen hyvinvoinnin osalta.

Järjestökentällä mielenterveystyössä toimivat:

- Pohjois- Karjalan Mielenterveyden tuki ry: tuettua palveluasumista, vertaistukiryhmiä, kokemusasiantuntijoita, edunvalvontaa, kuntoutujien työtoimintaa, laaja verkostoyhteistyö. Järjestön pitkäaikainen toiminnanjohtaja Raimo Matikainen jäi juuri eläkkeelle
- Itäinen Tiimi ry: Verkkari – projekti; vertaisohjaajien koulutusta. Mielenterveysyhdistyksiä kunnissa. Edunvalvonta. Potilasneuvosto
- Joensuun seudun mielenterveysseura: järjestää tapahtumia jäsenilleen
- Omaiset Mielenterveystyön tukena Pohjois- Karjalan yhdistys: laajaa omaistoimintaa maakunnallisesti: ryhmiä, koulutuksia, virkistystoimintaa. Omaisneuvosto
- Soroppi ry: toimii kansalaistalolla ja verkostoyhteistyössä Joensuun alueella päihde- ja mielenterveystyössä
- Aspa – säätiö: tuettua palveluasumista
- Kotikartanoyhdistys ry: vertaisryhmiä, koulutuksia, yhteistä kehittämistyötä

Järjestöyhteistyötä koordinoi Mania-työryhmä:

- Koostuu mielenterveystyötä tekevästä järjestöjen, hoitavan tahon, seurakunnan ja muiden tahojen edustajista
- Ottaa kantaa mielenterveystyötä käsitteleviin kysymyksiin. Tuo palvelun käyttäjän äänen suunnittelutyöhön
 - Esim. Psykiatria -taloon on saatu järjestöhuone
- Järjestää tilaisuuksia ja tapahtumia: vierailut Paiholassa, mielenterveysviikon tapahtumia, Henkisen hyvinvoinnin viikon tapahtumia
- Rätinki- lehden toimitus ja julkaisu

Projektikoordinaattori **Minna Turunen** kertoi KASTE-ohjelmaan kuuluvan Arjen mieli –hankkeen pohjalta kunta-järjestöyhteistyöstä henkisen hyvinvoinnin kentällä

- On monenlaisia järjestöjä: niitä, joiden ”alaa” mielenterveystyö ei ole lainkaan, ”Välimaastossa” järjestöt, joissa mielenterveystyö otetaan huomioon eri tavoin sekä mielenterveystyöhön suunnitelmallisesti keskittyvät järjestöt

- Mielenterveystyötä voidaan kuvata pyramidina, jossa perustasolla mielenterveyden edistäminen on osa meidän jokaisen elämää, seuraavalla tasolla mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden ehkäisy ; ehkäisevälle työlle on laajalti tarvetta ja pyramidin huipulla on korjaava työ, hoito ja kuntoutus
- Mielenterveystyön toteuttajat: terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut ovat (pääosin pyramidin huipulla), muut hallinnonalat, kansalaisjärjestöt ja kansalaiset itse (pyramidin pohjalla). Taloudelliset resurssit ovat suurimmat pyramidin huipulla ja huonoimmat pohjalla.
- Kansallinen Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2009-2015 painottaa: ”Hyvinvointia tukevia yhteisöjä vahvistetaan ja kansalaisen mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskeviin ratkaisuihin lisätään.”
- Mielenterveyttä edistetään edistämällä hyvinvointia yhteisön jäsenenä: koulut, työpaikat, yhdistykset, asuinalueet... Hyvinvointia tukevien sosiaalisten verkostojen luominen, säilyttäminen ja vahvistaminen, osallisuuden kokemusten mahdollistaminen
- Mielenterveys on erottamaton osa jokaisen terveyttä: Ihmisen voimavarat, Arjessa ja kriisitilanteissa selviytymisen taidot, Terve psykososiaalinen kehitys
- Vaikeiden häiriöiden ja vaikeiden sairauksien kanssa työskentelevien haasteena on vähentää sairaalahoitoa ja yleensäkin kalliimpien palvelujen käyttöä. Perusterveydenhuolto tarvitsee myös asiantuntijoiden tukea ja mielenterveystyön käytännön osaamista ja kehittämistä. Mistä aikaa järjestöyhteistyöhön?
- Mikä ”osa” kunnasta on yhteistyössä kaikenlaisten järjestöjen kanssa? Miten kehittää esim. terveysaseman ja järjestöjen yhteistä mielenterveystyötä? Tarvitseeko kunta yhä enemmän järjestöjen ja kansalaisten kumppanuutta? Miten arjen mielenterveystyö tehdään näkyväksi ja myös suunnitelmallisemmaksi osaksi toimintaa? Pienin askelin on mahdollista toimia tiedostavammin. Mielenterveyttä edistävän työn tunnistaminen kuntien strategiatyöhön mukaan. P-K:ssa useilla kunnilla on tuoreet tai valmisteilla mielenterveys- ja päihdesuunnitelmat
- Järjestö – kunta yhteistyö Arjen mieli –hankkeessa:
 - Joensuussa tehtiin ulkopuolisen asiantuntijan alkuselvytys palveluista. Yhdistysten haastattelut olivat osa sitä, palaute on hankkeen käytössä. Osallistuminen Mania-kokouksiin, yhteydenpito yhdistyksiin, tutustuminen vertaistoimintaan. Hoitosuunnitelmapilotin palautteet koottiin omais- ja potilasyhdistysten vertaisryhmistä

Keskustelu:

- Kaikki järjestöt tekevät mielenterveystyötä, mielenterveys on kaikkien yhteinen asia. Henkinen ja fyysinen hyvinvointi kulkevat käsi kädessä. Mm. maaseudulle on koulutettu tukihenkilöverkosto tueksi maatalousyrittäjille
- Kaikki järjestöt edistävät mielenterveyttä, jos se käsitetään laaja-alaisesti. Kansallisia suunnitelmia ja ohjelmia riittää, mutta meillä ei ole järjestelmää, jolla varmistetaan niiden toteuttaminen. Perusasioiden pitää olla lähellä, erityistä tukea

voi hakea kauempaa. Maaseudulla syrjäytymisuhan alla olevien kuntien kaikki toimijat eivät havaitse järjestöjen tarjoamia mahdollisuuksia

- Vertaisryhmätoiminta harvaan asutulla alueella voi olla hankalaa; on alueita, joissa vain yksittäisiä ihmisiä ja julkinen liikenne ei toimi.
- Yksilölliset hoitosuunnitelmat ovat tärkeä yhteistyön paikka.
- Maahanmuuttajat oma erityisryhmänsä mielenterveyskentällä: taustat usein hyvin rankkoja erityisesti pakolaisilla
- Kaikkien järjestöjen näkökulmasta tärkeää, miten madalletaan kynnystä tulla mukaan omaan toimintaan.
- Kylillä naapuriapuringit ovat hyvä avaus yhteisestä tukiverkostosta.
- Äkillisissä kriisitilanteissa järjestöistä tärkeä tuki: kriisikeskus ja esim SPR:n ja SRK kriisiryhvät reagoivat nopeasti ja ilman byrokratiaa. Tässä tarvitaan kunta-järjestöyhteistyötä. SPR:ssä on koulutettu nuoria auttamaan syrjäytyneitä nuoria. Nyt haasteena löytää nämä nuoret
- Kylätoiminnassa kylähulluus on ollut positiivinen asia. Ihmiset tuntevat toisensa ja se madaltaa kynnystä tulla mukaan. Paikallisyhteisön voimavara on, että kaikki pääsevät mukaan!
- Järjestöihmisillä keskeistä on miettiä myös omaa jaksamista. Itsensä toteuttaminen on suuri voimavara, mutta rajat on syytä tunnistaa.

4. JärjestöStara 2012 – haun käynnistäminen

Palkinnon perusteista on päätetty seuraavasti:

- JärjestöStara –palkinto luovutetaan vuosittain **henkilölle tai taholle**, joka on omalla toiminnallaan edesauttanut, innostanut, ja rakentanut yhteistyötä järjestön/järjestöjen toiminnan mahdollistamiseksi maakunnassa
Palkinnolla haetaan lisäksi näkyvyyttä ja tunnustusta kansalaisjärjestöjen toimintaan
- Päätettiin, että JärjestöStara –palkinto julistetaan haettavaksi Jellissä sekä Janen järjestöjäsenten kautta
- Ehdotukset sihteerille syyskuun loppuun mennessä. Janen kokous 4.10 päättää palkinnon saajasta

5. Tulevia tapahtumia:

- Järjestöpäivät Ilomantsissa 16-17.11. (ohjelma liite 1) Ohjelma valmis, toivotaan laajamittaista tiedottamista! Puheenjohtaja ja sihteeri valmistelevat kutsukirjeen kuntaihmisille, joka toimitetaan Pauli Vaittisen kautta kuntajohtajille
- Jane Joen yössä 31.8. Janelle on varattu telta Järjestöbulevardilta. Janen edustajia kutsutaan mukaan esittelemään Janen toimintaa klo 16-18.00
- Vapaaehtoistoiminnan vuoden Flash mob –tapahtuma Pohjois-Karjalassa 4.12. Kysymyksessä on Allianssin, Sosten ja Slun yhteinen tapahtuma, johon on pyydetty edustajia mukaan alueelta. Tarkempi toteutus selviää syksyn aikana

- Sosiaali- ja terveystalitiikan kehittämispäivät pidetään Kuopiossa 27.9. teemalla ”kuntalaisena, kansalaisena, osallisena, asiakkaana (ohjelma liite 2)
- Ihmisarvopäivä pidetään Kontiolahdella. Ihmisarvopäivässä on mukana kokemusasiantuntijapaneeli
- Polvijärven messut pidetään 22-23.9, järjestötoimijat ovat tervetulleita
- Valtakunnalliset Kylätoimintapäivät pidetään Joensuussa 1-2.9 www.kylat.fi

6. Muut asiat

- Irma Ahokas-Kukkonen kertoi Joensuun Vanhan kaupungin päivästä, jossa järjestöt olivat hyvin esillä sekä Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan vierailusta, jolle hän kertoi Janen toiminnasta
- Mirja Huuskonen kertoi siirtyvänsä hyvinvointikoordinaattoriksi syyskuun alussa keskussairaalan perusterveydenhuollon yksikköön. Mirja jatkaa Janessa toimikauden loppuun

Kunnallisvaalit:

- Käytiin keskustelu Janen roolista kunnallisvaaleihin liittyen. Päätettiin laittaa Jellin etusivulle Järjestöt ja kuntavaalit banneri, jonka alle kootaan järjestöjen tilaisuuksia päällekkäisyyksien välttämiseksi ja paremman tiedotuksen edistämiseksi. Kunnallisvaaliehdokkaita lähestytään lisäksi erillisellä järjestökirjeellä

7. Seuraavat kokoukset:

- torstaina 4.10 klo 14.00, teemana lapset, nuoret ja kouluuyhteistyö

8. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00 ja siirryttiin savusaunaan

Elina Pajula,
neuvottelukunnan sihteeri